

Össze kell egyszer végre fogni a magyar nép minden jóhiszemű, becsületes, dolgozó rétegének egyetemlegesen. És ebből az örök időre szóló nagy összefogódzából a honvédség nagy családja sem maradhat ki. Helyet kérünk itt mi is, mert szorosan és elválaszthatatlanul ide tartozunk. A multban a katona és polgár közé mesterségesen-vert ék a felszabadulással és a néphadsereg megalakulásával kihullott. A jelen és jövő néphadserege, mely a magyar nép fiaiból *épül*, biztosíték arra, hogy ilyen éket soha többé ne verhessenek a nemzet testébe.

Mi, a néphadsereget megalakító honvédek, ebből úgy vegyünk ki részünket, hogy saját testületünkön belül elsősorban magunkból vessünk ki minden fertőző baktériumot, amely gátol bennünket abban, hogy a fent vázolt követelményeknek megfelehessünk, hogy a néphadseregben uralkodni hivatott felsőbbrendű demokratikus, valódi bajtársias, emberi, de azért kemény magyar, nemzeti katonaszellem kialakuljon.

Az angol nemzetnek a nép és katonája közötti becsülés és szeretet spontán megnyilatkozásaként van Tommy-ja és Bobby-ja, az amerikai-
nak van Gi-Joe-ja, törekedjünk hát mi is arra, hogy *népünk* nemzet- és népnevelő hasznos munkánkért, honvédhivatásunk komoly betöltéséért, de különösen egyéni értékünk és magatartásunkért megbecsüljön és szívébe zárjon.

Málnási-Csizmadia Lajos

BAJTÁRS!

A felszabadulás óta a megszólítást egy ízben már megváltoztatták, úgy hogy felfelé megmaradt az urazás, a „bajtárs“ megszólítás pedig csak lefelé volt érvényben. Az elrendezésnek ez a módja tetszett a régi világ híveinek, hiszen a Kovács őrmester egyszerűen Kovács őrmester bajtárs lett és az előljárók és feljebbvalók mégiscsak „urak“ lehettek.

Nem is volt eddig baj a „bajtárs“-sal. A baj csak ott kezdődött, amikor a „bajtárs“ kifejezést nemcsak lefelé, de felfelé is be szeretették volna vezetni egyes, forrófejű „forradalmárok“. Természetesen a régi rend megrögzött hívei — öntudatosan vagy öntudatlanul — olyan ellenállást fejtettek ki ez ellen az elrendezés ellen, hogy ezeknek az ellenakcióknak egyszerű felsorolása is túlhaladná egy ilyen szerény cikk kereteit.

Mindenesetre tanulni lehet belőle, hogyan védik ezek az elemek pozíciójukat azáltal, hogy mindent elgáncsolni igyekeznek, ami az ő négyszázéves német küldetésüket keresztezi:

Merit erről van itt szó lényegében!

A „Divide et impera!“ — ősi húsba és vérbe itatódott parancsát kell itt a késői unokáknak aprópénzre váltaniok.

A magyarnak okvetlenül veszekednie kell a szomszédaival és egymással is!

Csak így lehetett a magyarság a német imperializmus hűséges kiszolgálója olyan hazug jelszavak szolgálatában, mint „a magyarság: a nyugati kultúra védőbástyája“, a magyar ember „hűséges és nem hagyja cserben szövetségését“, azért hogy fiatalsága színe-virága elvérezzen idegen nagyhatalmi célok érdekében a távoli csatamezőkön.

Amikor a „bajtárs“ megszólítás bevonul a honvédség szűkebb világába, akkor ennek a kacsalábon forgó várnak a tartó gerendái roskadoznak és attól tartanak az érintettek, hogy a lezuduló gerendák nemcsak az ő hamisan nemzetiszínű, ködös világukat zuzzák össze, hanem a romok őket is maguk alá temetik.

Felmerül a kérdés:

Velünk, magyar paraszttal, munkásokkal, haladó értelmiséggel együtt menetelnek-e a Magyarország megmentéséért meginduló történelmi küzdelemben, vagy ellenünk és egyben a magyar nép ellen idegen érdekek szolgálatában.

Ha az első megoldást, az úttörők fáradságos munkáját választják, az újjáépülő Magyarország megbecsülése fogja munkájuk jutalmát jelenteni.

Azok pedig, akik csak mint „urak“ tudnak szogálni, álljanak félre az útból addig, amíg el nem sodorja őket a haladás, melyet — értsék meg végre jól az érdekeltek — csak akadályozni lehet, defektartóztatni soha.

*

Az az élénk visszhang, ami a bajtárs megszólítás általános bevezetése nyomán a magyar közvéleményben támadt, igazolja ennek a szabályozásnak a helyességét. Az elmondottakon kívül ennek abban van a magyarázata, hogy az „úr“ szónak a magyar nép széles tömegeiben igen keserű íze van.

Más népeknél korántsem tapad ehhez a szóhoz annyi reakcióstartalom, mint éppen nálunk Magyarországon.

Minket még olyan kasztrendszerben neveltek, hogy „urak“ csak mi, tiszték vagyunk; ha parancsnokaink csak velünk, tisztékkel akartak szót váltani, így szóltak hozzánk: „az urakat kérem!“ Ha pedig mi „urak“ összegyűltünk, akkor még a „vigyázz!“ is megszűnt és az „urak“ megszólítás lépett nagy előkelően a helyére. A kinn ácsorgók magyar „Gyürkőzz János“ pedig csak megmaradt parasztnak, hiába húzták rá az angyalbőrt.

Természetesen ellenvélemények is lehetnek. Ugy is lehetett volna szabályozni a kérdést, hogy mindenki „úr“ legyen. Vannak hadseregek, ahol mindenki úr, mások, ahol a név és rendfokozat pusztá megjelölése a katonák közötti érintkezési forma.

Mindenesetre olyan elrendezés, mely nálunk érvényben volt, t. i. hogy a katonák lefelé bajtársak, felfelé meg urak voltak, nem nevezhető demokratikusnak.

Hála Istennek, eljutottunk végre odáig, hogy legalább, mi, katonák bajtársai lettünk egymásnak és ezáltal kifejezzük azt a sorsközös-séget, mely bennünket, magyarokat, származásra való tekintet nélkül, kell hogy egybeforasszon.

Hogy kezdetben lesznek a begyakorlatlanság következtében el-szólások, nyelvbtlások, melyek jó vagy rosszindulatú mosolyra ad-nak alkalmat, korántse vegye el az úttörők lendületét.

Gyakorlatból mondom, szokás dolga az egész. Legyen szabad hi-vatkoznom a bajtársak előtt arra, hogy a megszólításnak ezt a rend-szerét már 1944/45. telén bevezettem a parancsnokságom alatt álló, a 2. ukrán hadseregcsoport 28. brigádjába besorolt „Rózsa Sándor“ zászlóaljnál.

A hazaszállítás idején a zászlóaljat a felsőausztriai Laa-ban a híradó dandárba sorolták be és utólag is örömmel gondolok arra, hogy ennek a dandárnak a katonái nevezték el a „Rózsa Sándor“ zászló-aljat „propaganda zászlóaljnak“, mintegy kifejezve elismerésüket, hogy a legkülönb zászlóaljak egyike, azok közül, melyek résztvettek a német fasizmus letörésében.

Amikor más magyar zászlóaljak honvédei szolgálati érintkezés kapcsán eljöttek hozzánk és a százados urat keresték, katonáim ezt válaszolták:

— „Nálunk nincsenek urak, itt mindenki bajtárs!“

Ha már itt tartunk, engedjék meg nekem Bajtársak, hogy még csak egy dologra hivatkozzam ezzel a zászlóaljjal kapcsolatban.

Szokás volt, hogy a parancsnokok reggeli jelentés-beadás előtt és a parancs kihirdetés után tisztelegtek a kötelékeknek, egyuttal kö-szöntve őket.

— Jó reggelt Bajtársak!

— Jó éjszakát Bajtársak!

— Adjon Isten hadnagy Bajtárs! — zúgott rá egyszerre, mint egy hatalmas kórus a raj, a szakasz, a század, a zászlóalj, páratlan élményt jelentve annak, aki ezt először hallotta.

Most, hogy ráléptünk arra az útra, hogy legalább mi, magyar honvédek, egymás bajtársai, minden hátsó gondolat nélkül őszinte nyíltsággal nézünk egymás szemébe, kívánjuk, hogy a bajtársiasság köteléke fogjon össze és ne csak bennünket katonákat, hanem ková-csoljon össze minden tiszta szándékú magyart pártállásra, származásra és foglalkozásra való tekintet nélkül.

Adja Isten, hogy így legyen!

Dr. Czeglédi József